

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Kód: ZDPd101		Názov: Dejiny štátu a práva na území Slovenska I	
Zabezpečuje: Katedra historického práva a právnej metodológie			
Druh vzdelávacej činnosti: Prednáška		Počet kreditov: 5	Odporúčaný semester: ZS
Rozsah vzdelávacej činnosti (v hodinách): Týždenný: - Za obdobie štúdia: ZS 10			Stupeň štúdia: 3.
Metóda vzdelávacej činnosti: Prezenčná			
Odporúčaný semester	Študijný program		
1.rok ZS	Teória a dejiny štátu a práva (ZTDŠP-DŠ)		
2.rok ZS	Teória a dejiny štátu a práva (ZTDŠP-EŠ)		
Podmieňujúce predmety:			
Podmienky na absolvovanie predmetu:			
Spôsob hodnotenia a skončenia štúdia predmetu: Ukončenie priebežným hodnotením			
Priebežné hodnotenie: Priebežné hodnotenie (aktívna účasť na prednáške, resp. individuálna konzultácia). Hodnotí sa schopnosť študenta verifikovať a pochopiť historickú realitu pri výskume konkrétnej témy dizertačnej práce.			
Záverečné hodnotenie: Ukončenie priebežným hodnotením			
Ukončené: Priebežným hodnotením.			
Výsledky vzdelávania:			
Cieľom predmetu je poskytnutie extenzívnejších poznatkov o vzniku štátnosti na území Slovenska a jej ďalšieho vývoja v podmienkach predštátneho vývoja a počas uhorského feudálneho štátu v stredoveku, poznatky z počiatkov vývoja práva na území Slovenska. Cieľom predmetu je podanie analýzy a syntézy dejín štátu, správy a súdnictva a základných inštitútov práva na našom území do roku 1848.			
VÝSLEDKY VZDELÁVANIA: Výsledkom absolvovania predmetu Dejiny práva na území Slovenska I. študent získa hlbšie vedomosti, má pochopiť tak všeobecnohistorické ako aj právnohistorické súvislosti, ktoré nadväzujú na študentovo vzdelanie dosiahnuté v bakalárskom a magisterskom štúdiu. Po jeho absolvovaní je študent schopný samostatne a tvorivo vedecky spracovať historickoprávnu tému z najstarších dejín stredovekého práva v podobe vedeckej, odbornej štúdie, konferenčného príspevku, porovnávať v historickoprávnych súvislostiach jednotlivé historickoprávne javy, inštitúty, ako aj históriu dejín štátu, predštátnych útvarov a budovania štátnej a samosprávnej sústavy.			
Stručná osnova predmetu:			
Periodizácia dejín práva na území Slovenska od obdobia predštátneho vývoja (Samova ríša, Nitrianske kniežatstvo) až k obdobiam štátoprávneho vývoja. Pramene práva. Veľká Morava – charakter ústredných a miestnych orgánov štátnej moci a správy a cirkevná organizácia a vývoj práva v tomto období. Ranofeudálny uhorský štát, ústredné a miestne orgány štátnej moci a správy, vývoj práva a pramene práva v tomto období. Stavovská monarchia a jej počiatky, právny partikularizmus, ústredné a miestne orgány štátnej moci a správy, vznik a vývoj miest, charakteristika súdnej organizácie, právo a pramene práva, ústavné pomery Uhorska v medziach nepísanej ústavy, konštrukt Svätéhošľafanskej koruny, vývoj Uhorského snemu, organizácia súdnictva. Vývoj právneho poriadku, pokusy o kodifikáciu práva v období stavovskej monarchie. Absolutistická monarchia, postavenie Uhorska po roku 1526, ústredné a miestne orgány štátnej moci a správy, reformy Márie Terézie a Jozefa II. Vývoj práva a právneho poriadku v tomto období.			
Pramene uhorského súkromného práva v historickom priereze v období stredoveku. Subjekty práva, spôsobilosť na práva a spôsobilosť na právne úkony. Rodinné právo. Rodinný nediel a vývoj k individualistickej rodine, zasnúbenie, manželstvo, majetkové manželské právo, úprava vzťahov medzi rodičmi a deťmi, poručenstvo, opatrovníctvo. Pojem veci, delenie vecí podľa uhorského stredovekého práva, hromadné veci a ich delenie. Vecné právo. Vlastnícke právo a obmedzenia vlastníckeho práva v uhorskom feudálnom práve (donačná sústava, urbáriálna sústava, mestské vlastníctvo, regálne práva, banské práva, služobnosti, záložné práva, reálne bremená). Držba. Záväzkové právo. Vznik, zabezpečenie, zmena a zánik záväzkov. Osobitná časť záväzkového práva – jednotlivé typy zmlúv. Dedičské právo, vývoj, šľachtické, mestské a poddanské dedičské právo. Vývoj trestného a procesného práva.			
Opus Tripartitum ako Decretum generale v systéme prameňov uhorského súkromného práva v historickom priereze, pokusy o zmenu Tripartita, predkodifikačný vývoj v 18. a prvej polovicu 19. storočia.			
Odporúčaná literatúra:			
Základná odporúčaná literatúra:			
GÁBRIŠ, T.: Právo dejiny. Právnohistorická propedeutika. Krakow: spolok Slovákov v Poľsku, 2012. - 387 s. - ISBN 978-83-7490-490-2.			
LACLAVÍKOVÁ, M. – ŠVECOVÁ, A.: Pramene práva na území Slovenska : od najstarších čias do roku 1790. 1 ; [recenzovali Peter Blaho, Richard Marsina]. - 1. vyd. - Trnava : Typi Universitatis Tyrnaviensis, 2007. - 415 s. - ISBN 978-80-8082-153-1.			
HATTENHAUER, H.: Evropské dějiny práva. [z německého originálu přeložili Sylva Adlerová...[et al.]]. - 1. vyd. - Praha : C.H. Beck, 1998. - XII, 708 s. - ISBN 80-7179-056-7.			
MOSNÝ, P. – HUBENÁK, L. Dejiny štátu a práva na Slovensku. Košice : Aprilla, s.r.o., 2008.			
ŠVECOVÁ, A. – GÁBRIŠ, T.: Dejiny štátu, správy a súdnictva na Slovensku. Plzeň : Aleš Čeněk, 2009.			
BEŇA, J. – GÁBRIŠ, T.: Dejiny práva na území Slovenska I. (do roku 1918). Univerzita Komenského Bratislava. Právnická fakulta, vydateľské oddelenie, 2008.			
LUBY, Š.: Dejiny súkromného práva na území Slovenska. Bratislava: Iura edition, 2000.			
LACLAVÍKOVÁ, M. – ŠVECOVÁ, A. : Pramene práva na území Slovenska I : Od najstarších čias do roku 1790. Trnava : Typi Universitatis Tyrnaviensis, 2007.			
MALÝ, K.: Dějiny českého a česko-slovenského práva do roku 1945. Praha, 1997.			

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský					
Poznámky:					
Hodnotenie predmetov:					
Celkový počet hodnotených študentov: 5					
A	B	C	D	E	FX
20%	0%	20%	0%	20%	40%
Vyučujúci:					
prof. JUDr. Bc. Miriam Laclavíková, PhD., prednášajúci, skúšajúci					
prof. PhDr. JUDr. Adriana Pollák, PhD., prednášajúci, skúšajúci					
Dátum poslednej zmeny: 01.09.2026					
Schválil: prof. PhDr. JUDr. Tomáš Gábriš, PhD., LL.M., MA					